

Ordføreren (Klaus Berntsen): Som det høje Ting vil have lagt Mærke til af den af Grundlovsudvalget afgivne Erklæring, indstiller Udvalget med Undtagelse af det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich), at Lovforslaget føres tilbage til den Skikkelse, hvori det blev vedtaget ved Sagens tredie Behandling den 27. September 1913. Saaledes som denne Sag i Dag foreligger, er der neppe nogen Anledning til at komme dybere ind paa en almindelig Drøftelse af Grundlovssagens Enkeltheder eller af det fra Landstinget oversendte Lovforslag, som her foreligger til Behandling. Jeg skal derfor indskrænke mig til at fremsætte nogle faa Bemærkninger, som Sagens Behandling i det andet Ting giver mig Anledning til.

Ved Landstingets tredie Behandling udtalte det høje Tings Ordfører, at han og hans Meningsfæller ikke kunde forstaa, at denne Sag var rejst i det Omfang, som sket er. Det er imidlertid ikke saa vanskeligt at forstaa, thi det er Landstingets Optræden, som er den væsentligste Anledning hertil. Lad mig i denne Forbindelse blot minde om, at det er 8 Aar siden, at en tidligere Regering første Gang i dette Aarhundrede fremsatte her for Tinget Forslag til Lov om Ændring af Grundlovens § 32. Dette Lovforslag havde ikke andet eller større Omfang end det at ændre denne ene Grundlovparagraf, som i længere Tid ikke var overholdt. Men Lovforslaget, der blev vedtaget her i dette Ting, blev det første Aar liggende i et Udvalg i det andet Ting. Næste Aar blev Lovforslaget atter forelagt i Landstinget, som forkastede det ved tredie Behandling. I Samlingen 1908—09 fremsatte Ministeriet Neergaard atter Forslag til Lov om Ændring af Grundlovens § 32. Af Landstingets Udvalg afgaves en Beretning, men andet blev der ikke opnaaet i denne Sag paa Grund af Landstingets vedvarende Modstand. Imidlertid voksede Kravet om flere Ændringer i Grundloven, og i Rigsdagssamlingen 1910—11 fremsatte det forrige Ministerium sit første Forslag om Ændringer i Grundloven, hvilket Forslag ikke indskrænkede sig alene til Grundlovens § 32, idet man søgte at komme Kravet om Kvinders Valgret og om Nedsættelse af Valgretsaldere til 25 Aar i Møde. Det var de saakaldte „to Tempis Politik“. Men Sagen blev atter liggende, idet Landstingets herom nedsatte Udvalg kun afgav Beretning det første Aar. Et lignende Lovforslag kom til at foreligge

næste Aar, da Landstinget første Gang afgav Betænkning, men Sagen kom ikke til anden Behandling.

Forrige Aar, altsaa i Rigsdagssamlingen 1912—13, opgav Venstre de to Tempis Politik, og den forrige Regering fremsatte med Tilslutning fra sit Parti det Grundlovsforslag, der gik ud paa en Ændring af Grundlovens politiske Paragraffer, hvilket Forslag 3 Partier i dette Ting sluttede sig til. I Landstinget blev Sagen henvist til et Udvalg, som derom afgav en Betænkning, der pegede i Retning af et Fællesudvalg, men da Sagen forelaa til anden Behandling, blev der af de Frikonservatives Fører stillet Forslag til Paastand om Overgang til Dagsordenen, hvilket Forslag vedtoges, om end kun med 2 Stemmers Overtaal. Saa, fulgte Folketingsvalget den 20. Maj, og det førte til det overvældende Resultat, at af dette Tings 114 Medlemmer valgtes 107 som Tilhængere af Venstres Grundlovsforslag. Ved det i Vendsyssel nys afholdte Suppleringsvalg til Landstinget viste de daværende Landstingsvælgere, at de ikke er bange for det nævnte Grundlovsforslag, idet de med overvejende Majoritet valgte en Tilhænger af Lovforslaget. Og ved det stedfundne almindelige Valg af Valgmænd i nævnte Valgkreds valgtes end ikke en eneste Valgmand som Forslagets Modstander, og den saa meget efterspurgte „omvendte Gaardmand“ lod sig ikke en Gang forevise.

Den nuværende Regering har accepteret Venstres Grundlovsforslag, og det sidst valgte Folketing har med stor Majoritet sendt Lovforslaget op til Landstinget, som nu har haft det til Drøftelse fra 27. September til den 3. December, altsaa i over 9 Uger, og det fremgaar saavel af det høje Landstings Betænkning som af dets Ordførers Udtalelser, at Højre har spejdet efter, om ikke en eller flere Venstremænd vilde stille Ændringsforslag til Venstres eget Lovforslag. Det er en mærkelig Fordring, thi saa længe Højre ikke har villet gaa med til det Hovedprincip, hvorpaa Venstres Grundlovsforslag hviler, kan Højre selvfølgelig ikke faa sit Ønske opfyldt.

Efter at Rigsdagen, som jeg her har gjort Rede for, har drøftet Spørgsmaalet om Ændringer i Grundloven i 8 Aar — siger og skriver 8 Aar —, har Landstinget endelig besluttet sig til for første Gang i dette lange Tidsrum at sende et Grundlovsforslag over til dette Ting. Dette Forslags Indhold blev vedtaget i Lands-